Огляд інфляції (липень 2020 року)

Головне

У липні 2020 року, як і очікувалося, **домінування сезонного чинника на фоні слабкого попиту** внаслідок продовження дії окремих карантинних обмежень **призвело до дефляції у 0,6% та утримало річний показник споживчої інфляції на червневому рівні 2,4%**. Водночас зростання цін з початку року становило 1,4% та було рекордно низьким для реалій останніх років (востаннє за підсумком семи місяців інфляція була нижчою за цьогорічну лише у 2013 році, коли становила 0,1%). При цьому **розворот світових цін у бік зростання** та подорожчання окремих продуктів харчування, зокрема фруктів, значною мірою **послабили дефляційний вектор липня**.

Ціни в промисловості після їхнього зниження впродовж останніх двох місяців **відновили висхідний тренд – у липні 2020 року зросли на 0,4% (у річному розрахунку ціни поглибили падіння до «мінус»7,5%)**. Така динаміка, переважно, була реакцією внутрішнього ринку на зміну цінового тренду на більшість товарів на світовому ринку.

Ціни в будівництві також прискорили зростання в червні до 1,8% у річному розрахунку (з 1,1% у попередньому місяці), що пов'язано з подорожчанням вартості будівництва комплексних промислових споруд.

Ключові індикатори

Зміни:	**Липень 2020** (червень 2020) Місячна зміна, %	Річна зміна, %
споживчих цін	**-0,6** (0,2) ↓	**2,4** (2,4) ↑
цін виробників промислової продукції	**0,4** (-2,0) ↑	**-7,5** (-4,6) ↓
цін у будівництві	**-0,3**[1] (0,1[2]) ↓	**1,8**[1] (1,1[2]) ↑
цін реалізації сільгосппродукції підприємствами	**1,2**[1] (-4,2[2]) ↑	**11,0**[1] (7,6[2]) ↑

Зміни:	**II квартал 2020** (I квартал 2020) Квартальна зміна, %	Річна зміна, %
тарифів на вантажні перевезення залізничним транспортом	**0,0** (0,0)	**0,0** (14,2)
тарифів на послуги пошти та зв'язку для підприємств, установ, організацій	**-0,1** (3,7) ↓	**11,2** (16,3) ↑
цін на житло	**1,6** (2,8) ↑	**8,4** (8,8) ↑

[1]Дані за червень 2020
[2]Дані за травень 2020

Джерело. Держстат

Ключові чинники

Сезонність

Слабкий споживчий попит

Знецінення гривні

Зростання цін на світовому ринку

Очікування

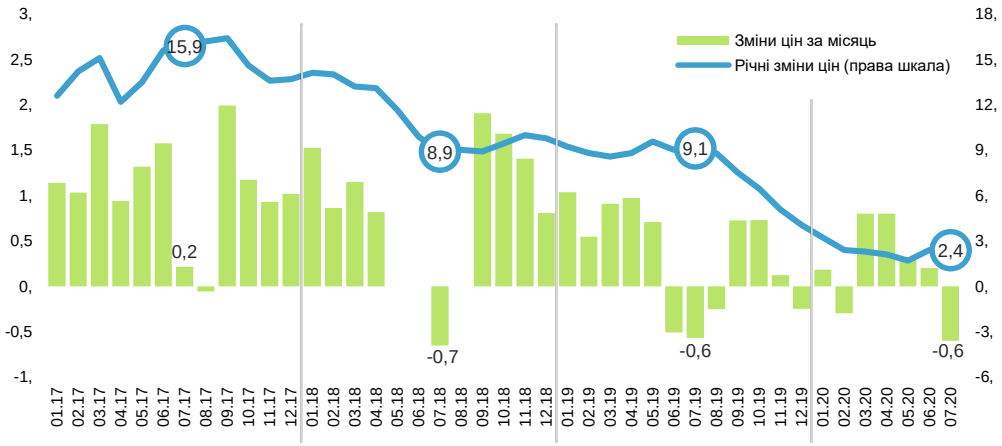
У подальшому впродовж 2020 року очікується поступове зростання платоспроможного попиту, що дасть змогу отримати (з неістотними коливаннями) стримані темпи споживчої інфляції, які, з огляду на комплекс стримуючих чинників, будуть меншими, ніж прогнозувалося на початку року. Крім того, на динаміку інфляції також впливатиме посилення ролі кредитного каналу емісії грошей, у т.ч. для підтримання бізнесу та запровадження антикризових заходів, а також підвищення складової собівартості товару, зважаючи на понесені в період карантину збитки та зростання цін на світовому ринку.

Огляд інфляції (липень 2020 року)
Споживчі ціни: основний тренд

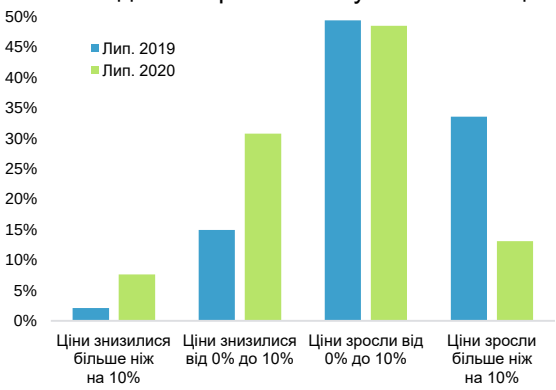
Головне

На даний час однією зі знакових характеристик розвитку країни була суттєво нижча, ніж в останні роки динаміка інфляції. Хоча впродовж червня-липня її темп дещо прискорився – до 2,4% (з 1,7% у травні ц.р.), проте загалом інфляція залишалася вдвічі нижчою за цільовий рівень у 5% (±1 в.п.).
Стримувало зростання споживчих цін насамперед тимчасове послаблення попиту внаслідок карантинних обмежень економічної діяльності (особливо щодо торгівлі) за умови збереження потенціалу пропозиції товарів та послуг, що мають необхідність відносно швидкої реалізації (за винятком точкових позицій у продуктах харчування).
Також формування низхідного тренду в темпах інфляції відбувалося на фоні тривалого падіння світових цін (у т.ч. і на енергоносії) унаслідок послаблення зовнішньої економічної активності у світовому масштабі. Наразі відновлення зростання цін на світовому ринку може стати одним з чинників прискорення інфляції.

Зміни цін на споживчому ринку, %

Розподіл товарів та послуг за зміною цін

Своєрідним підтвердженням тренду на уповільнення інфляції було суттєве збільшення в липні ц.р. кількості товарів та послуг, ціни на які знизилися:

- ✓ від 0% до 10% (у 2,1 раза порівнюючи з липнем торік);
- ✓ більше ніж на 10% (у 3,6 раза відповідно).

Та, навпаки, зменшення кількості товарів та послуг, ціни на які зросли більш ніж на 10% (у 2,6 раза порівнюючи з липнем торік).

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономіки

Огляд інфляції (липень 2020 року)
Споживчі ціни: ключові компоненти

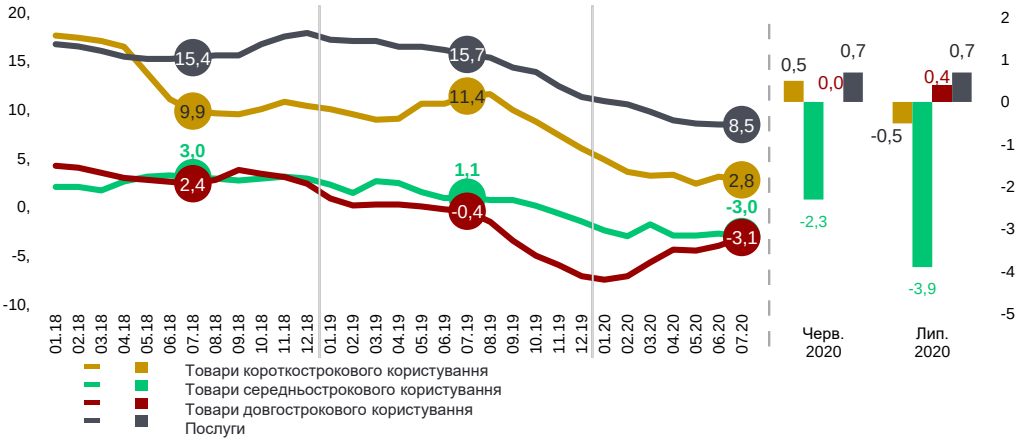
Головне

Майже за всіма товарами спостерігалося сповільнення зростання цін або їхнє зниження. У той час як темпи зростання вартості послуг усе ще залишалися високими.

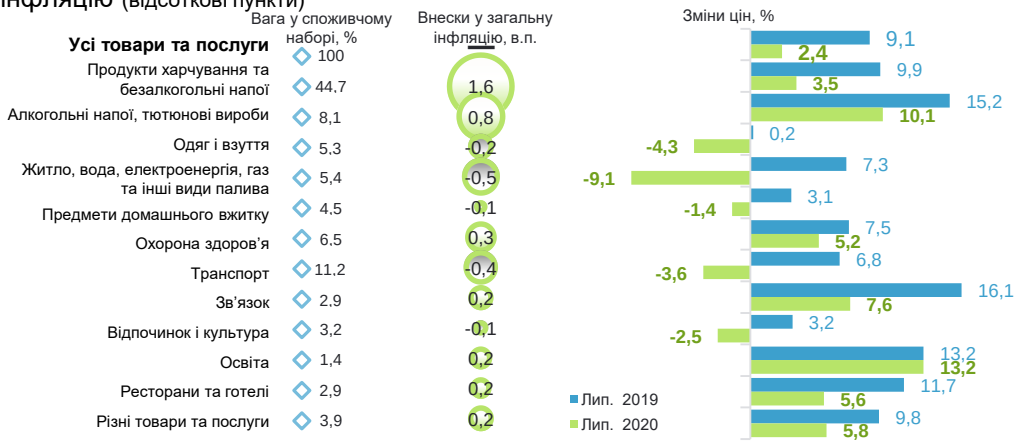
Найбільший внесок у зниження річної споживчої інфляції мали:

- ✓ уповільнення зростання цін на продукти харчування та безалкогольні напої з 9,9% у липні 2019 року до 3,5% у липні 2020 року, зважаючи на їх значну вагу в споживчому наборі (44,7%);
- ✓ здешевлення одягу і взуття, що додатково було посилено сезонністю;
- ✓ зниження цін на комунальні послуги та транспорт (відчувався ефект від попереднього падіння світових цін на природний газ та нафту);
- ✓ здешевлення переважно імпортних товарів (відобразилося на зниженні цін на предмети домашнього вжитку, побутову техніку та поточне утримання житла, аудіотехніку, обладнання для обробки інформації та ін.).

Зміни цін по чотирьох групах, % за місяць (права шкала) та за рік

Зміни цін за розділами товарів і послуг (% у річному розрахунку) та внески у загальну інфляцію (відсоткові пункти)

***Примітка**. За рахунок округлень, які виникали у зв'язку з електронною обробкою інформації, сума внесків за розділами товарів і послуг може не дорівнювати підсумку*

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономіки

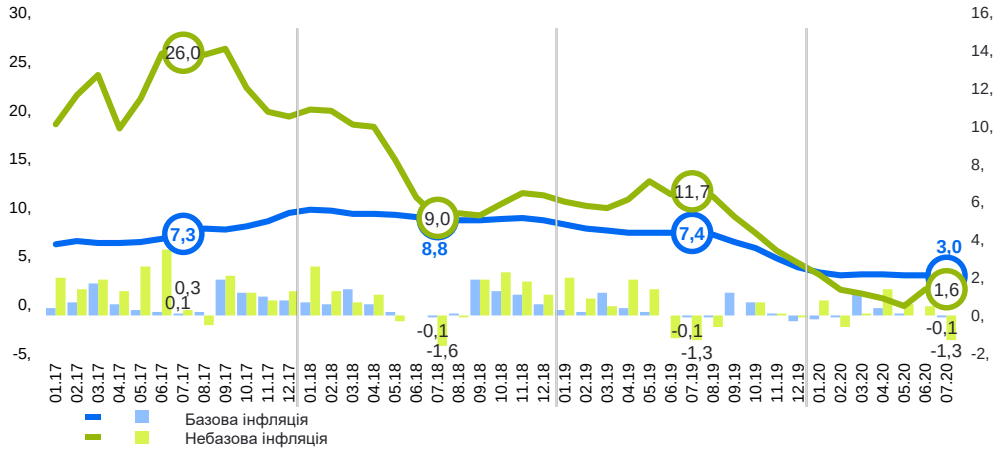
Огляд інфляції (липень 2020 року)
Споживчі ціни: базова і небазова інфляція

Ключові висновки

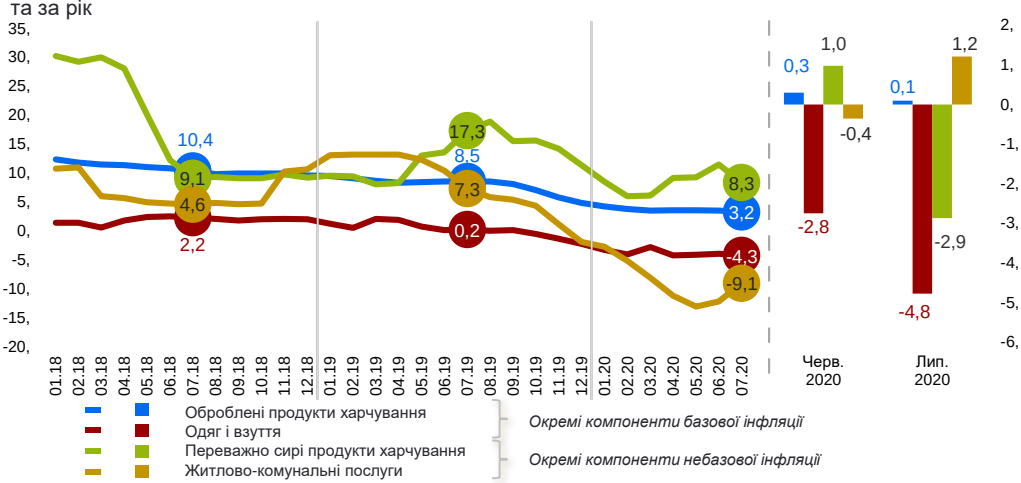
Дефляцію в липні сформували як монетарні, так і немонетарні чинники:

- ✓ **базова інфляція становила «мінус»0,1%** (з початку року – 1,4%; у річному розрахунку в липні, як і в попередні два місяці, становила 3%);
- ✓ **небазова інфляція** за розрахунками Мінекономіки **становила «мінус»1,3%** (з початку року – 1,5%; у річному розрахунку в липні, як і в червні, становила 1,6%). Зокрема, найбільше на ринок вплинула сезонність на продовольчому ринку (здешевлення овочів).

Базова і небазова інфляція, % за місяць (права шкала) та за рік

Зміни окремих компонент базової та небазової інфляції, % за місяць (права шкала) та за рік

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономіки

Огляд інфляції (липень 2020 року)
Споживчі ціни: ключові внутрішні чинники

Різновекторні чинники

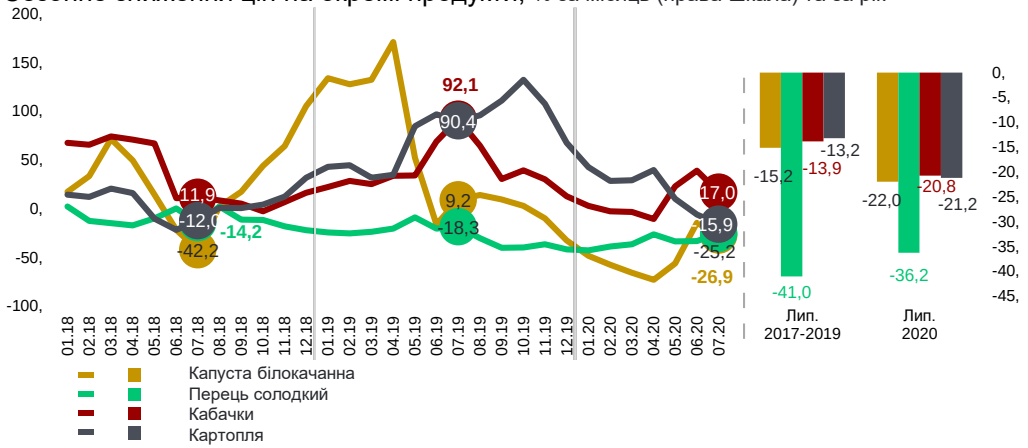
Сезонність внутрішнього ринку

Сезонність, як і зазвичай, мала різновекторний характер, зокрема, визначила зниження цін у зв'язку із масовим надходженням на ринок нового врожаю – найбільш відчутно подешевшали овочі. Попри зростання цін на овочі на світовому ринку, ціни на внутрішньому ринку на них знижувалися.

Довідково. За даними Держмитслужби за сім місяців 2020 року найбільше зросли фізичні обсяги імпорту за групою 701 «Картопля» в 10,7 раза порівняно з аналогічним періодом 2019 року, за групою 707 «Огірки, корнішони» – на 41,5% та за групою 702 «Помідори» – на 19,4%.

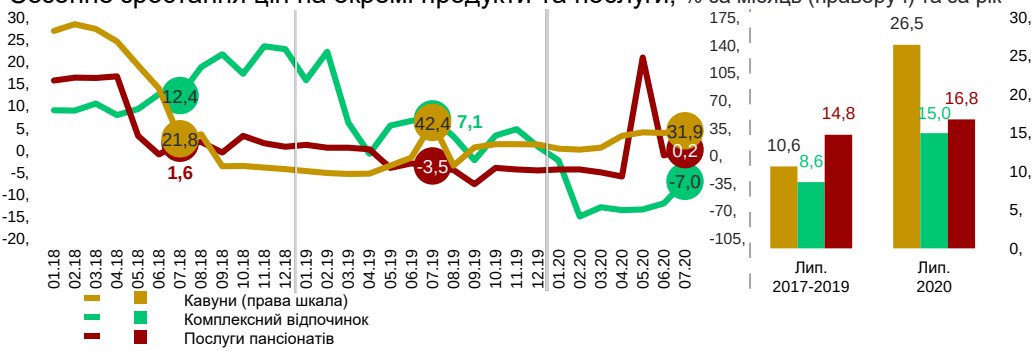
Загалом ціни на більшість овочів, як і раніше, залишалися нижчими, ніж за аналогічний місяць 2019 року.

Сезонне зниження цін на окремі продукти, % за місяць (права шкала) та за рік

Водночас чинник сезонності також проявився в зростанні цін на деякі продукти харчування, зокрема через відносно недавню появу найбільш популярного в цей місяць товару – кавунів (в основному дешевшають лише в серпні). Також сезонно подорожчали послуги пансіонатів та комплексний відпочинок. Загалом у липні ц.р. подорожчання цих послуг було більшим, ніж зазвичай у липні за останні роки.

Сезонне зростання цін на окремі продукти та послуги, % за місяць (праворуч) та за рік

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономіки

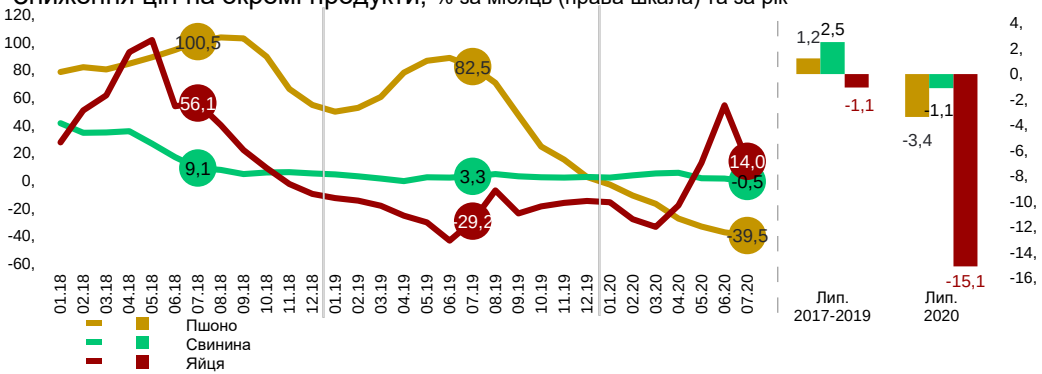
Огляд інфляції (липень 2020 року)
Споживчі ціни: ключові внутрішні чинники

Різновекторні чинники

Забезпечення внутрішнього ринку

Деякі продукти навпаки демонстрували «нетипову» для цього місяця динаміку цін. Найбільш помітні такі цінові коливання на продовольчому ринку. Зокрема, на ринку м'яса, незважаючи на поступову адаптацію внутрішнього ринку до нових умов, з огляду на те, що на світовому ринку котирування цін на свинину та яловичину знизилися, оскільки імпортний попит відставав від експортної пропозиції, внутрішні ціни на них також знизилися – найбільше на свинину. Крім того, через обмежений попит на зовнішніх ринках також і на продукцію птахівництва відбулося зниження внутрішніх цін на яйця (на 15,1%). Незвичним було впродовж усіх семи місяців постійне зниження цін на пшоно, що, передусім, зумовлено достатністю пропозиції на фоні високого минулорічного врожаю проса.

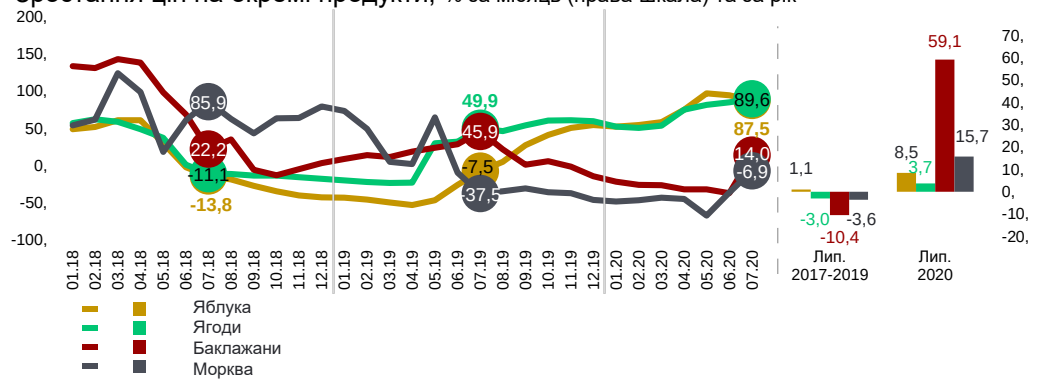
Зниження цін на окремі продукти, % за місяць (права шкала) та за рік

Водночас цьогорічні ціни на фрукти зросли на 1% замість «звичного» зниження цін у липні (середнє липневе здешевлення впродовж 2017-2019 років за розрахунками Мінекономіки становило 4%). Ціновий тиск на ринок був спричинений негативним впливом погодних умов навесні, що знизили обсяги врожаю, зокрема фруктів (втрата частини врожаю), та більш дорогим імпортом. Зросли ціни й на окремі овочі, зокрема на моркву через «перебої» в постачанні нових партій продукції на ринок.

Довідково. За даними Держмитслужби за сім місяців 2020 року фізичні обсяги імпорту за групою 706 «Морква, ріпа, столові буряки, редька, селера» знизилися в 7,5 раза порівняно з аналогічним періодом 2019 року.

Зростання цін на окремі продукти, % за місяць (права шкала) та за рік

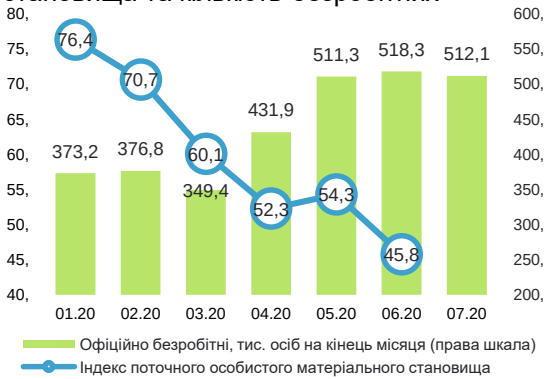
Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономіки

Огляд інфляції (липень 2020 року)
Споживчі ціни: ключові внутрішні чинники

Ключові стримуючі чинники

Слабкий споживчий попит

Індекс поточного особистого матеріального становища та кількість безробітних

Попри поступове поліпшення купівельної спроможності (про що опосередковано свідчить відновлення зростання роздрібної торгівлі до 1,4% у червні в річному розрахунку з «мінус»3,1% у травні) її рівень усе ще не створював інфляційного тиску на ринок.

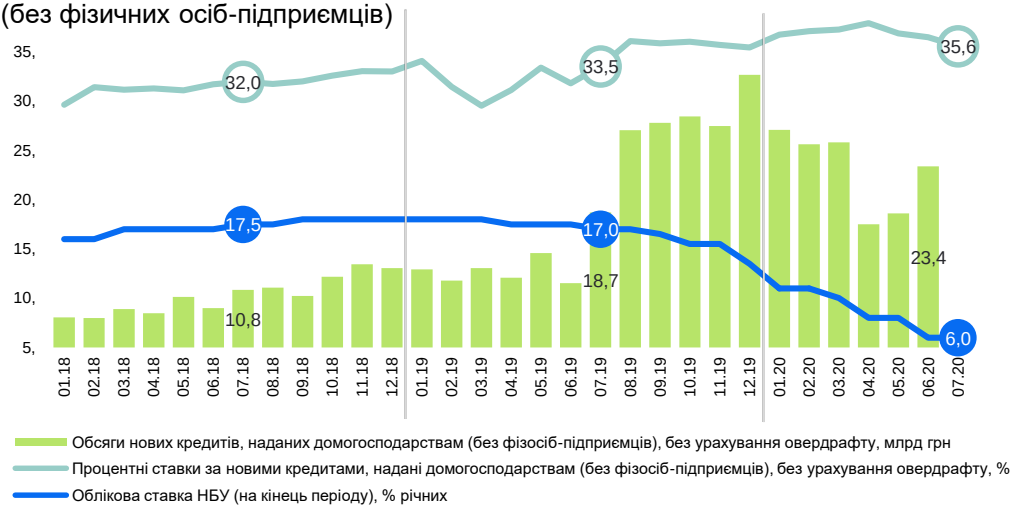
Довідково. За даними дослідження Info Sapiens у червні 2020 року споживачі все ще відчували погіршення матеріального становища:

- ✓ *індекс поточного матеріального становища становив 45,8, що на 8,5 п. менше від рівня цього індексу в травні;*
- ✓ *індекс очікуваних змін особистого матеріального становища знизився порівняно до минулого місяця на 18,3 п. і становив 74,2.*

Монетарні умови

У липні 2020 року на черговому засіданні Правління Національного банку України з питань монетарної політики (відбулося 22.07.2020) облікова ставка була залишена на рівні 6% річних. При цьому за сім місяців 2020 року зростання пропозиції коштів в економіку становило 16%. Зазначені монетарні умови ще не мали помітного впливу на динаміку споживчих цін. Втім, можна очікувати, що впродовж найближчих місяців їхній вплив уже буде відчутним.

Процентні ставки та обсяги за новими кредитами домогосподарствам (без фізичних осіб-підприємців)

Джерело. Держстат, Національний банк, Центр зайнятості, Info Sapiens

Огляд інфляції (липень 2020 року)
Споживчі ціни: ключові внутрішні чинники

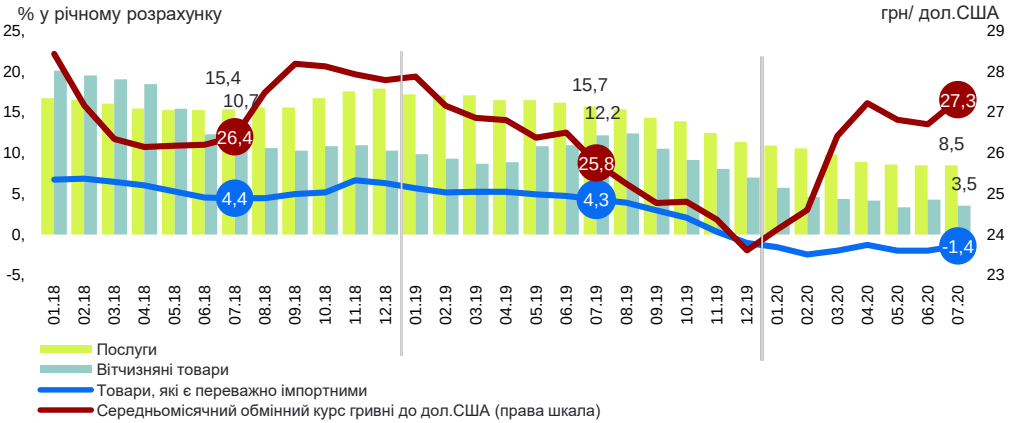
Ключові прискорюючі чинники

Знецінення гривні

Знецінення гривні (у липні ц.р. девальвація гривні до долара США становила 2,3%, до євро – 3,9%) поки що не мало впливу на споживчі ціни, але вже закладає основи для такого цінового тиску на ринок.

Довідково. За розрахунками Мінекономіки в липні, ціни, переважно, на імпортні товари знизилися на 0,6% (у річному розрахунку ціни були нижчими, ніж торік, на 1,4%).

Зміни цін на товари і послуги та обмінний курс гриві до долара США

Погіршення інфляційних очікувань

Крім того, спостерігалося погіршення інфляційних очікувань:

- ✓ за опитуваннями Національного банку в II кварталі 2020 року респонденти очікують прискорення зростання цін до 7% в наступні 12 місяців (з 5,1% у I кварталі 2020 року);
- ✓ за дослідженнями Info Sapiens «Споживчі настрої в Україні» в червні 2020 року індекс інфляційних очікувань порівняно з попереднім місяцем зріс на 17,6 п. до 183.

Інфляційні очікування, %

Джерело. Держстат, Національний банк, Info Sapiens, розрахунки Мінекономіки

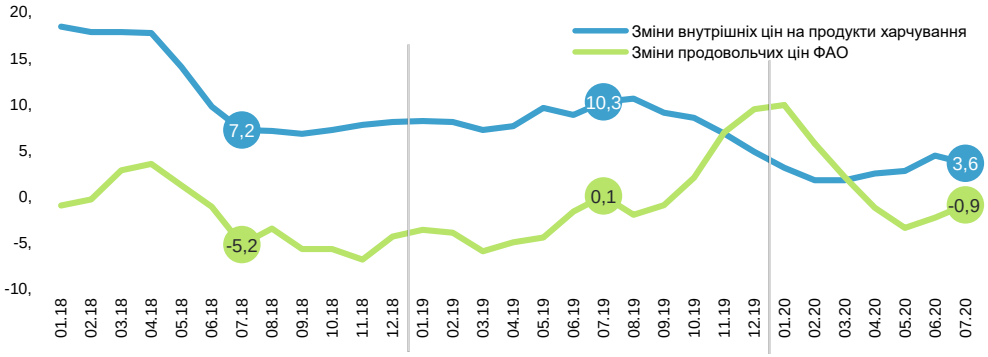
Огляд інфляції (липень 2020 року)
Споживчі ціни: ключові зовнішні чинники

Зміни цін на продовольство на світовому ринку

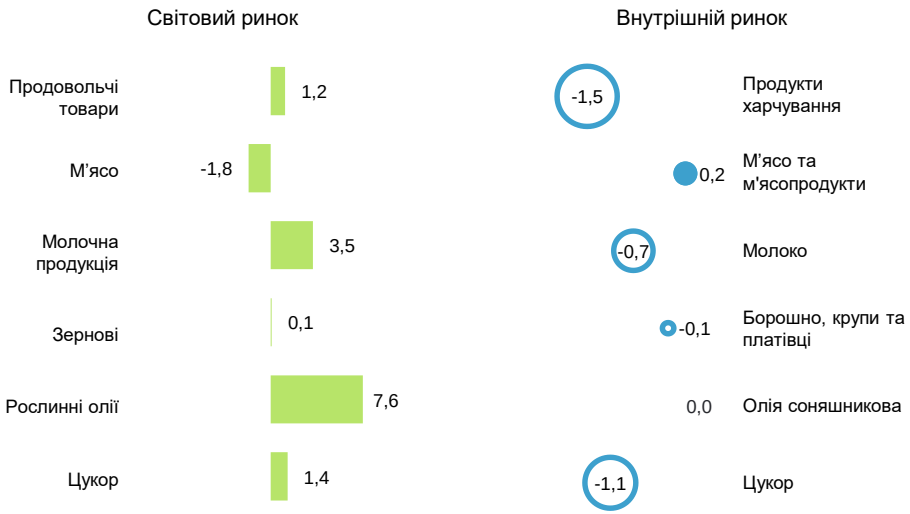
За інформацією ФАО середнє значення Індексу продовольчих цін підвищується вже два місяця поспіль, зокрема в липні зросло на 1,2% (порівнюючи з червнем цього року). Як і в попередньому місяці, зростали ціни на більшість товарів (рослинні олії, молочну продукцію, цукор). Водночас котирування на ринках м'яса і далі знижувалися, а ціни на зернові загалом майже не змінилися.

На український споживчий ринок відновлення зростання світових цін на продовольчі товари загалом поки не мало визначального впливу, хоча і створює додатковий ціновий тиск на деяких сегментах продовольчого ринку.

Зміни цін на продовольство, % у річному розрахунку

Зміни окремих цін на продовольство, % у розрахунку за місяць

Джерело. Держстат, ФАО

Огляд інфляції (липень 2020 року)
Споживчі ціни: ключові зовнішні чинники

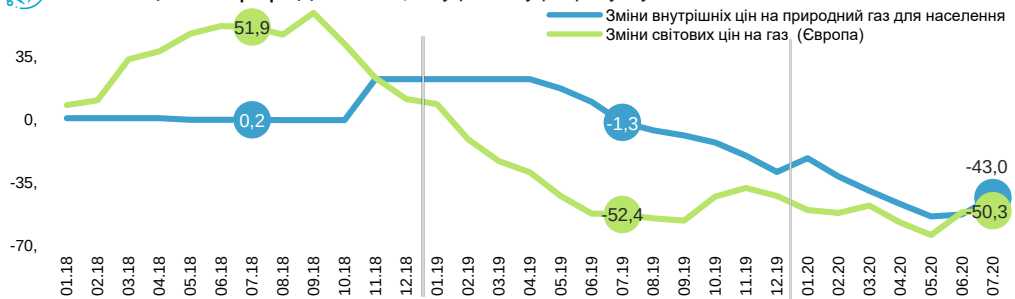
Зміни цін на енергоносії на світовому ринку

Ціни на світовому енергетичному ринку відновили тренд на зростання й зумовили:

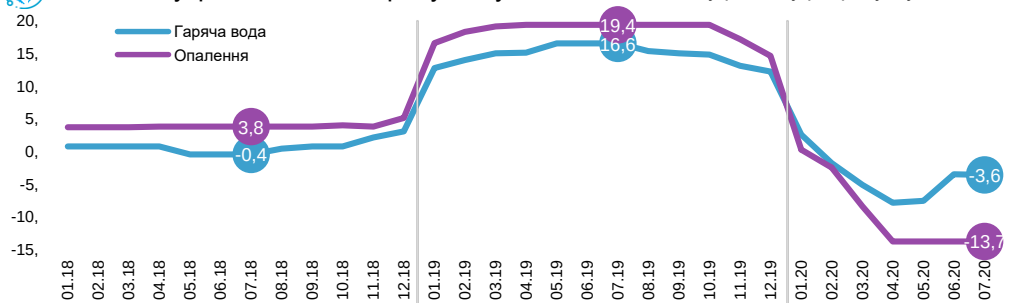
- ✓ зростання внутрішніх цін на паливо та мастила на 3,4% (за даними Світового банку ціна на нафту марки Brent відновила зростання й за травень-липень підвищилася в 1,8 раза);
- ✓ подорожчання природного газу на внутрішньому ринку, зокрема для потреб населення на 7,5% (середня ціна на природний газ на європейському ринку за червень-липень підвищилася на 14,3%).

Довідково. У липні 2020 року оптова ціна на природний газ для потреб населення, виробників тепла та інших захищених споживачів, яким НАК «Нафтогаз України» постачає газ у рамках спеціальних обов'язків (ПСО), зросла на 16 копійок до 2,30 грн за кубометр (без врахування ПДВ, націнки газзбутів та витрат на транспортування газу магістральними і розподільними трубопроводами).

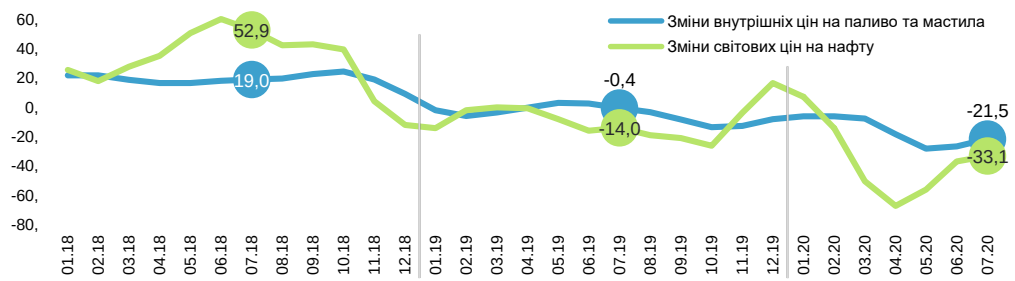
Зміни цін на природний газ, % у річному розрахунку

Зміни внутрішніх цін на гарячу воду та опалення, % у річному розрахунку

Зміни цін на паливо і нафту, % у річному розрахунку

Джерело. Держстат, Світовий банк, НАК «Нафтогаз України»

Огляд інфляції (липень 2020 року)
Ціни в промисловості: ключові чинники

Головне

На даний час ціни в промисловості відновили висхідний тренд – у липні 2020 року зросли на 0,4% (у річному розрахунку ціни поглибили падіння до «мінус»7,5%).

Зміна динаміки, переважно, була реакцією внутрішнього ринку на розворот цінового тренду на більшість товарів на світовому ринку. Зокрема, зростання світових цін на:

- ✓ базові метали (за даними Світового банку середня ціна на них за травень-липень підвищилася на 19,2%, зокрема за липень – на 7,9%) визначило збільшення внутрішніх цін на продукцію металургії на 1,5% (за розрахунками Мінекономіки внесок до загальної інфляції в промисловості становив 0,2 в.п.);
- ✓ нафту (ціна на нафту марки Brent за травень-липень підвищилася в 1,8 раза, за липень – на 7,2%) – збільшення цін у виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення на 5,1% (внесок – 0,17 в.п.);
- ✓ добрива (ціна на карбамід за липень підвищилася на 6,1%) – збільшення цін у хімічній промисловості на 6,1% (внесок – 0,15 в.п.).

Крім того, висхідний ціновий тренд спостерігався в галузях, що мають більш короткий шлях до роздрібної торгівлі, зокрема й далі зростали ціни в харчовій промисловості (0,9%, внесок – 0,19 в.п.), відновилося зростання цін у текстильній промисловості (1%, внесок – 0,01 в.п.). Також, з огляду на специфіку поточної ситуації, підвищувалися ціни й у фармацевтичній промисловості (0,6%, внесок – 0,01 в.п.). Додатковим тиском на збільшення затратності виробництва було послаблення гривні.

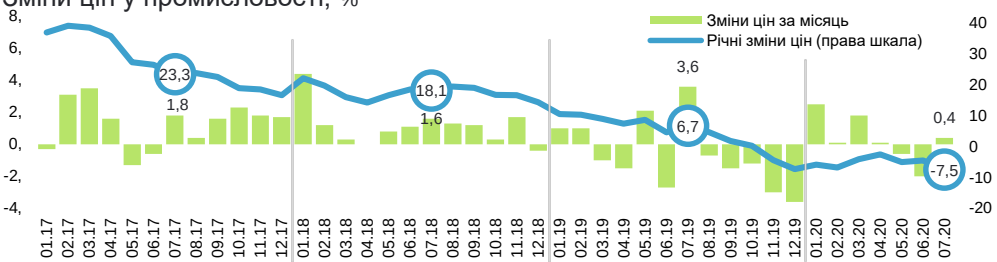
У підсумку ціни в переробній промисловості зросли на 1,3% (внесок – 0,8 в.п.).

Частково компенсувало зазначене зростання цін у переробній промисловості їхнє зниження у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря на 1,6% (внесок – «мінус»0,4 в.п.).

Довідково. За даними ДП «Оператор ринку» в липні 2020 року середньозважена ціна купівлі-продажу електричної енергії на ринку «на добу наперед» у порівнянні з червнем зменшилася на 1,57% та становила 1 243,15 грн/МВт.год (без ПДВ).

Ціни в добувній промисловості і розробленні кар'єрів залишилися незмінними. Так, зростання цін у добуванні металевих руд (на 5,1%, внесок – 0,22 в.п.), що відбулося під впливом світового ринку (середня ціна на залізну руду за травень-липень підвищилися на 28,1%, за липень – на 5,1%), нейтралізувалося зниженням цін у добуванні сирої нафти та природного газу (на 5,4%, внесок – «мінус»0,2 в.п.) та в добуванні кам'яного вугілля (на 0,9%, внесок – «мінус»0,02 в.п.). Внутрішні ціни в добуванні природного газу поки що не відреагували на нещодавню зміну тренду на світовому ринку, а світові ціни на кам'яне вугілля зберігають низхідний тренд.

Зміни цін у промисловості, %

Ключові чинники

Поступове зростання рівня ділової активності

Відновлення зростання цін на світовому ринку

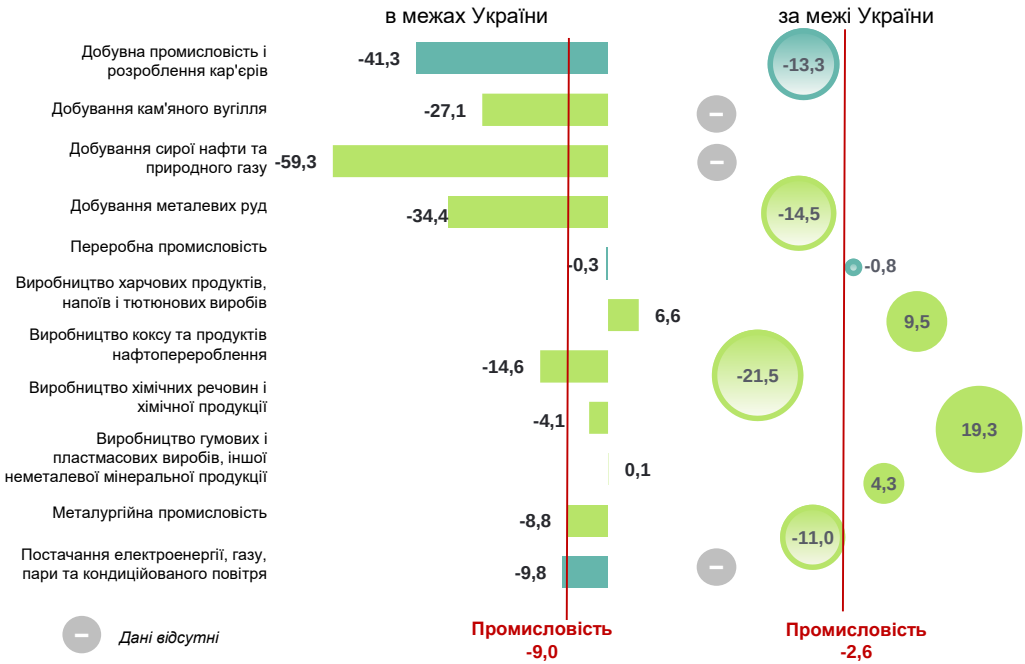
Знецінення гривні

Високі фінансово-трудові витрати

Джерело. Держстат, Світовий банк, ДП «Оператор ринку», розрахунки Мінекономіки

Огляд інфляції (липень 2020 року)
Ціни в промисловості: ключові галузі

Зміни цін за окремими галузями в липні 2020 року, % у річному розрахунку

Темпи приросту/зниження цін у промисловості та внески до зміни цін за основними галузями

	Липень 2020 (червень 2020)		
	Зміни за місяць, %	Внески, в.п.	Зміни за рік, %
Промисловість, в цілому	**0,4** (-2,0)	–	**-7,5** (-4,6)
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	**0,0** (-5,2)	**0,0** (-0,60)	**-34,0** (-36,3)
Добування кам'яного вугілля	**-0,9** (-2,5)	**-0,02** (-0,06)	**-27,1** (-34,8)
Добування сирої нафти та природного газу	**-5,4** (-19,1)	**-0,20** (-0,70)	**-59,3** (-62,2)
Добування металевих руд	**5,1** (3,4)	**0,22** (0,16)	**-21,8** (-20,2)
Переробна промисловість	**1,3** (0,6)	**0,82** (0,38)	**-0,5** (-2,6)
Виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	**0,9** (0,7)	**0,19** (0,15)	**7,3** (6,1)
Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	**5,1** (11,4)	**0,17** (0,39)	**-14,9** (-21,4)
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	**6,1** (8,4)	**0,15** (0,21)	**3,7** (-1,9)
Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	**0,1** (0,0)	**0,01** (0,0)	**0,6** (0,4)
Металургійна промисловість	**1,5** (-3,1)	**0,20** (-0,42)	**-9,9** (-13,4)
Машинобудування	**-0,2** (-0,4)	**-0,01** (-0,03)	**-2,1** (-2,2)
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	**-1,6** (-7,0)	**-0,41** (-1,80)	**-9,8** (6,7)

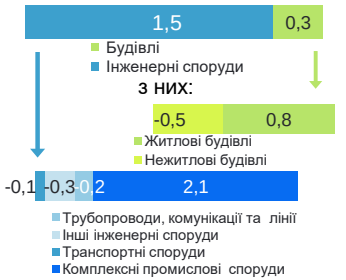
Примітка. *За рахунок округлень, які виникали у зв'язку з електронною обробкою інформації, сума внесків за галузями може не дорівнювати підсумку*

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономіки

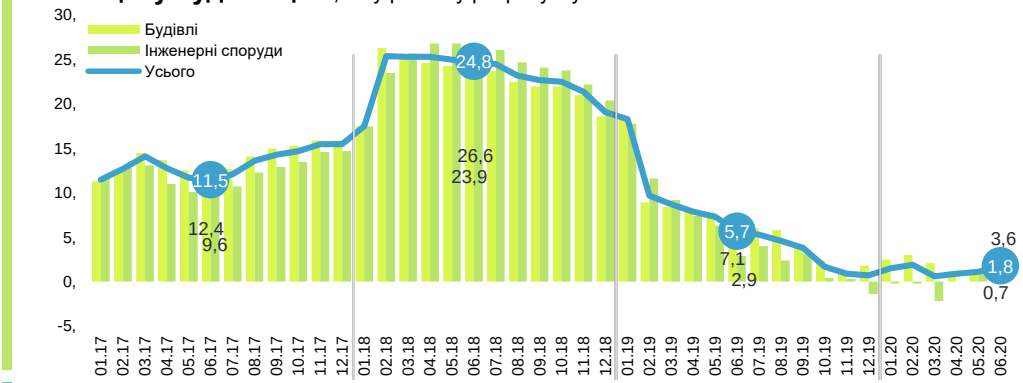
Огляд інфляції (липень 2020 року)
Ціни в будівництві в червні 2020 року

У червні 2020 року продовжилося зростання цін у будівництві, яке в річному розрахунку досягло 1,8% (1,1% у травні ц.р.). В основному таке прискорення в річному розрахунку відбулося через реалізацію лагового впливу від попереднього зростання цін у будівництві комплексних промислових споруд до 16,7% із 7,8% у травні (незважаючи на те, що в розрахунку за місяць у червні ціни знизилися на 0,1% порівняно з зростанням на 1,7% у травні). Підвищення цін у житловому будівництві сповільнилося до 3,1% (3,3% у попередньому місяці), у нежитловому – ціни й далі знижувалися – на 1,5% («мінус»1,3% відповідно), що було відображенням скорочення попиту на нерухомість на початкових стадіях будівництва та зниженням/уповільненням цін на будівельні матеріали.

Внески до зміни цін у будівництві в червні 2020 року, відсоткових пунктів

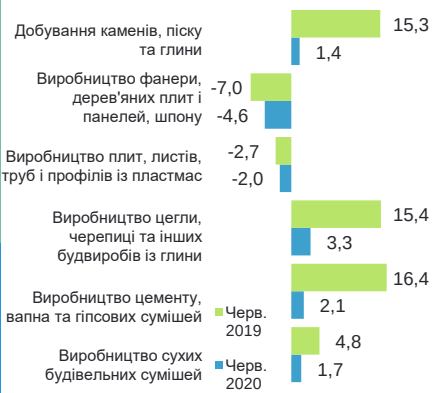

Зміни цін у будівництві, % у річному розрахунку

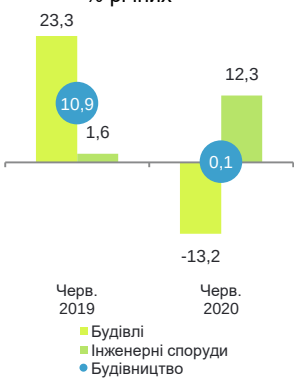

Ключові чинники

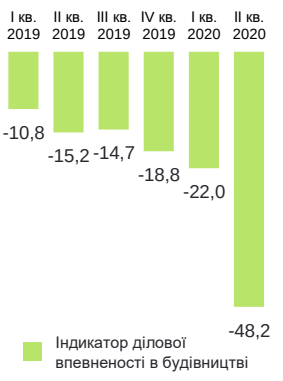
Зниження/уповільнення цін на будматеріали, % річних

Зниження/уповільнення обсягів виробництва будівельної продукції, % річних

Погіршення очікувань будівельних підприємств

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономіки